

Łp. ewalek
16.04.2024r.
MR

Przewodniczący
Rady Dyscypliny Nauki Prawne

Poznań, dnia 15 kwietnia 2024 r. prof. UMK

Prof. dr hab. Robert Zawłocki

Zakład Prawa Karnego

Wydział Prawa i Administracji

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Weroniki Baran-Rybczyńskiej,

pt.: „Zjawisko tzw. odwróconego łańcucha dystrybucji leków w świetle prawa karnego”

Uchwałą Rady Dyscypliny Nauki Prawne Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 23 stycznia 2024 r. zostałem wyznaczony na recenzenta rozprawy doktorskiej mgr Weroniki Baran-Rybczyńskiej zatytułowanej: „Zjawisko tzw. odwróconego łańcucha dystrybucji leków w świetle prawa karnego”.

Kompletna dokumentacja w tej sprawie została mi prawidłowo dostarczona dnia 2 lutego 2024 r.

Zgodnie z przepisem art. 187 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r., poz. 742 z późn. zm.) rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wobec powyższego, recenzowana rozprawa doktorska zostanie poniżej oceniana w nawiązaniu do ww. kryteriów, w kontekście dyscypliny naukowej *prawo*, a w szczególności *prawo karne*.

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr Weroniki Baran-Rybczyńskiej została przygotowana w roku 2023 pod kierunkiem prof. dr hab. Violetty Konarskiej-Wrzosek na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Liczy ona łącznie 496 (583) stron i składa się z następujących części: Wykazu skrótów, Wstępu, „Prawidłowy łańcuch dystrybucji produktów leczniczych w świetle ustawy prawo farmaceutyczne” (Rozdział I), „Typ przestępstwa z art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne, penalizujący naruszenie reguł związanych z wywozem lub zbyciem za granicę medykamentów zagrożonych brakiem dostępności” (Rozdział II), „Typ przestępstwa z art. 126b ustawy Prawo farmaceutyczne, penalizujący zbywanie produktów leczniczych z naruszeniem warunków lub zakazów określonych w przepisach niniejszej ustawy” (Rozdział III), „Ocena skuteczności regulacji prawnych mających na celu zwalczanie zjawiska tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji leków” (Rozdział IV), i Zakończenia, a na końcu – Załączników, Wykazu tabel, Wykazu wykresów, wykazu ikonografii oraz Bibliografii.

Autorka wskazała, że celem rozprawy miało być zgłębienie problematyki tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji leków” oraz działalności tzw. „mafii lekowej” i penalizacja tego zjawiska na gruncie Prawa farmaceutycznego z uwagi na jego niekontrolowany rozwój, społecznie doniosły charakter skutków, a także konieczność oceny skuteczności wprowadzonych instrumentów prawnych.

Autorka wskazuje, że zostały przez nią sformułowane następujące hipotezy badawcze (s. 296, 331, 335 i 370):

1. liczba produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych zagrożonych brakiem dostępności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wskazanych w wykazie systematycznie spadała od dnia 12 lipca 2015 r., w którym weszła w życie nowela z dnia 9 kwietnia 2015 r. wprowadzająca do ustawy Prawo farmaceutyczne przepis art. 126b, penalizujący zbywanie produktów leczniczych z naruszeniem warunków lub zakazów określonych w przepisach niniejszej ustawy;
2. zauważalne zmniejszenie liczby produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych zagrożonych

- brakiem dostępności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nastąpiło od dnia 6 czerwca 2019 r. (od dnia wejścia w życie noweli z dnia 26 kwietnia 2019 r., która znacząco zmieniła brzmienie art. 126b ustawy Prawo farmaceutyczne, jak również która dodała przepis art. 126c do ustawy Prawo farmaceutyczne, penalizujący naruszenie reguł związanych z wywozem lub zbyciem za granicę medykamentów zagrożonych brakiem dostępności);
3. liczba postępowań przygotowawczych wszczętych na podstawie art. 126b i art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne systematycznie wzrastała;
 4. największą liczbę aktów oskarżenia na podstawie art. 126b i art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne wniesiono po wejściu noweli do ustawy Prawo farmaceutyczne z dnia 26 kwietnia 2019 r., która gruntownie zmieniła brzmienie przepisu art. 126b i dodała do ustawy przepis art. 126c;
 5. w sądach rejonowych i okręgowych na podstawie przepisu art. 126b i art. 126c ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne w latach 2015-2023 najczęściej orzekano bezwzględną karę pozbawienia wolności;
 6. reakcja ustawodawcy na prowadzenie walki z tzw. „mafią lekową” była spóźniona, ponieważ rozwój zjawiska tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji leków” nastąpił kilka lat przed wejściem w życie noweli z dnia 9 kwietnia 2015 r. 947 wprowadzającej art. 126b do ustawy Prawo farmaceutyczne, penalizujący zbywanie produktów leczniczych z naruszeniem warunków lub zakazów określonych w przepisach niniejszej ustawy oraz noweli z dnia 26 kwietnia 2019 r. 948, która znacząco zmieniła brzmienie art. 126b ustawy Prawo farmaceutyczne, jak również która dodała przepis art. 126c do ustawy Prawo farmaceutyczne, penalizujący naruszenie reguł związanych z wywozem lub zbyciem za granicę medykamentów zagrożonych brakiem dostępności;
 7. niewystarczająca ilość Inspektorów Farmaceutycznych nie pozwalała na prowadzenie efektywnej i adekwatnej do skali zjawiska walk z tzw. „mafią lekową” na początkowym etapie rozwoju tego nagannego zjawiska;
 8. współpraca pomiędzy organami i instytucjami przyczyniła się do ujawniania i zwalczania przypadków działania w ramach tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji leków”;

9. występowanie niskich cen leków było przyczyną ich nielegalnego wywozu za granicę i skutkowało brakiem dostępności określonych medykamentów w Polsce;
10. przed wprowadzeniem przepisów karnych penalizujących działanie w ramach tzw. „odwróconego łańcucha dystrybucji leków”, walkę z tzw. „mafią lekową” prowadzono za pomocą instrumentów administracyjnoprawnych.

Recenzent zwraca uwagę, że powyższe można kwalifikować co najwyżej jako wnioski z przeprowadzonej analizy zgromadzonych danych, co uzasadniałoby ich sformułowanie w ostatnim rozdziale pracy. Brak naczelnej hipotezy badawczej w ujęciu karnoprawnym i konfuzja jej przez Autorkę z wnioskami stanowi zasadniczy mankament pracy.

Cel badań, tak na płaszczyźnie formalnej i merytorycznej, został sformułowany prawidłowo. W szczególności, jest on logiczny, oryginalny, uzasadniony merytorycznie, przede wszystkim praktycznie, jak również wartościowy poznawczo.

Na aprobatę zasługuje sformułowanie przez Autorkę postulatów *de lege ferenda* oraz przeprowadzenie kompleksowej analizy: danych zawartych w obwieszczeniach Ministra Zdrowia w sprawie wykazu produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych zagrożonych brakiem dostępności na terytorium RP w latach 2015-2023, danych udostępnionych przez Prokuraturę Krajową w odniesieniu do typów przestępstw stypizowanych w art. 126b i art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne w latach 2015-2023, orzecznictwa sądów rejonowych i okręgowych w odniesieniu do przestępstw stypizowanych w art. 126b i art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne oraz danych udostępnionych przez Najwyższą Izbę Kontroli w odniesieniu do omówionych przestępstw.

Struktura pracy (treść i kolejność poszczególnych rozważań tematycznych) zasadniczo zasługuje na pozytywną ocenę. Można by rozważyć rezygnację z tak dużej liczby podrozdziałów na rzecz rozdziałów głównych, które są tylko cztery w tak obszernej pracy. Układ tematyczny rozważań jest przemyślany i adekwatny z perspektywy założonych celów badawczych. Na dezaprobatę zasługuje niezachowanie przez autorkę jednolitej struktury poszczególnych rozdziałów i podrozdziałów.

Autorka zadeklarowała, że swoich twierdzeń dowodzić będzie przy użyciu metody

dogmatyczno-prawnej, historycznej, analizy i krytyki piśmiennictwa (Recenzent przyjmuje, że Autorka miała na myśli metodę analityczną) oraz statystycznej. Przyjęcie powyższych metod zasadniczo nie budzi zastrzeżeń. Należy stwierdzić, że mgr Weronika Baran-Rybczyńska sformułowała ciekawy, teoretycznie ambitny i praktycznie doniosły problem badawczy.

W rozdziale pierwszym dysertacji doktorskiej zostały poczynione rozważania w przedmiocie przebiegu prawidłowego łańcucha dystrybucji produktów leczniczych w świetle ustawy Prawo farmaceutyczne. Autorka przedstawiła problematykę: prawa dostępu do produktów leczniczych w świetle prawa do ochrony zdrowia, charakterystykę obrotu tymi produktami, formy prowadzenia obrotu produktami leczniczymi i kształtowanie się łańcucha dystrybucji produktów, zagadnienia związane z wprowadzaniem produktów leczniczych do obrotu oraz obrotem hurtowym produktami leczniczymi prowadzonym przez hurtownie farmaceutyczne, rozważania odnoszące się do podmiotów prowadzących obrót detaliczny produktami leczniczymi oraz innych podmiotów uczestniczących w procesie dystrybucji tych produktów, a także odnoszące się do pacjenta, jako ostatecznego odbiorcy produktu leczniczego.

Rozdział drugi został poświęcony analizie typu przestępstwa z art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne, który penalizuje naruszenie reguł związanych z wywozem lub zbyciem za granicę medykamentów zagrożonych brakiem dostępności na rynku krajowym. Autorka omówiła zagadnienia nowelizacyjne związane z kształtowaniem się przepisów karnych mających na celu zahamowanie niepożądanego zjawiska polegającego na wywozie lub zbywaniu leków za granicę. Dokonała także analizy dogmatycznej przestępstwa stypizowanego w przepisie art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne, a także sformułowała postulaty *de lege ferenda*.

W rozdziale trzecim analizie poddano typ przestępstwa z art. 126b ustawy Prawo farmaceutyczne, który penalizuje zbywanie produktów leczniczych z naruszeniem warunków lub zakazów określonych w przepisach niniejszej ustawy. Podobnie jak w rozdziale drugim Doktorantka omówiła zagadnienia nowelizacyjne dotyczące kształtowania się przepisów karnych mających na celu zahamowanie niepożądanego zjawiska „odwróconego łańcucha dystrybucji leków”, a także zwróciła uwagę na problematykę naruszenia regulacji materialnoprawnych o charakterze administracyjnym. Przeprowadziła również analizę dogmatyczną przestępstwa stypizowanego w przepisie art. 126b ustawy Prawo farmaceutyczne, formułując na końcu

postulaty *de lege ferenda* odnoszące się do przedmiotowej problematyki.

Rozdział czwarty obejmuje ocenę skuteczności regulacji prawnokarnych mających na celu zwalczanie zjawiska „odwróconego łańcucha dystrybucji leków”, a także zwraca uwagę na problematykę działalności tzw. mafii lekowej w świetle innych regulacji prawnokarnych. W przedmiotowym rozdziale dokonano analizy danych zawartych w obwieszczeniach Ministra Zdrowia w sprawie wykaz produktów leczniczych, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych zagrożonych brakiem dostępności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wydanych w latach 2015 - 2023. Przeanalizowano również dane udostępnione przez Prokuraturę Krajową w odniesieniu do przestępstw stypizowanych w przepisach art. 126b i art. 126c ustawy Prawo farmaceutyczne w latach 2015 - 2023 oraz orzecznictwo sądów rejonowych i okręgowych w odniesieniu do wskazanych wyżej przestępstw oraz dane udostępnione przez Najwyższą Izbę Kontroli w odniesieniu do omówionych przestępstw.

Warstwa językowa rozprawy i stosowanie terminologii właściwej prawu karnemu nie budzi zastrzeżeń. Autorka klarownie prowadzi swój wywód naukowy. Pod względem ortograficznym i stylistycznym praca została napisana z należytą starannością.

Uznanie budzi dosyć obszerna bibliografia zawierająca aż ponad 500 pozycji, w tym komentarzy, monografii i artykułów naukowych oraz wykaz orzecznictwa. Wybór i wykorzystanie tych źródeł zasługuje na pozytywną ocenę. Należy docenić nakład pracy związany z przebadaniem całkiem obszernego materiału.

Część oceną recenzji należy rozpocząć od pełnej identyfikacji problemu badawczego, podjętego przez Autorkę. Nie może ulegać żadnej wątpliwości, że jest nim problematyka odpowiedzialności karnej z tytułu realizacji zachowania określanego tytułowym mianem „odwróconego łańcucha dystrybucji leków”. Konieczne jest przy tym dodanie, że problem ten ujęty jest szeroko, tj. nie tylko na płaszczyźnie ustawowych podstaw odpowiedzialności karnej, lecz również w ujęciu: prawnym (poza karnym), karno-procesowym, polityczno-kryminalnym i kryminologicznym. Chodzi zatem o ujęcie przywołanej problematyki w świetle prawa karnego ujmowanego *sensu largo*. Wobec powyższego należy uznać, że:

1. Problem badawczy podjęty przez Autorkę jest doniosły społecznie i to w stopniu znacznym. Jest to przy tym problem pod wskazanym względem w pełni aktualny.
2. Ponadto problem ten ma istotne znaczenie naukowe, a w szczególności karnoprawne. Składa się na niego wiele poszczególnych zagadnień teoretycznoprawnych, które – co warto podkreślić – do tej pory nie były przedmiotem pogłębionej analizy naukowej.
3. Specyfika wskazanego problemu badawczego sprowadza się do jego wieloaspektowości. Dlatego opisanie go w perspektywie prawa karnego ujmowanego szeroko nakazuje stwierdzić, że problem ten został metodologicznie sformułowany w sposób w pełni poprawny.
4. Problem ujęty jest oryginalnie i ma istotny walor poznawczy. Dodać należy, że jest on z badawczego punktu widzenia trudny, ponieważ wymaga wiedzy i analizy z wielu dyscyplin z uwzględnieniem różnorodnych i zagadnień.

Odnosząc się do powyższej sprawozdawczej uwagi o braku sformułowania hipotezy badawczej, należy tutaj, czyli w części ocennej, wskazać na następujące okoliczności:

1. Rzeczony brak może być ujmowany jako poważna wada rozprawy. Wynika to z oczywistego faktu, że hipoteza badawcza nie tylko nadaje sens i cel analizie, lecz również pozwala na prowadzenie jej w sposób uporządkowany i korespondujący z tematyką oraz głównym problemem badawczym.
2. W rozprawach naukowych nierzadko jednak występuje sytuacja, w której hipoteza badawcza nie jest sformułowana wprost. Jednak uznać to należy za wadę tylko wtedy, gdy praca ma charakter wyłącznie opisowy, a z jej treści nie można w sposób prosty i jasny wywnioskować jej treści. W omawianym przypadku tak z pewnością nie jest, ponieważ cały wywód zawarty w ocenianej pracy pozwala bezspornie skonkludować, że Autorka zajmuje się w istocie ściśle określoną hipotezą badawczą.
3. Treść hipotezy badawczej, który wynika z przeprowadzonych rozważań można sformułować w sposób następujący: przepisy karne z art. 126b i 126c ustawy Prawo farmaceutyczne zasadniczo właściwie spełniają swoją funkcję, jednakże wymagają w tym względzie określonej korekty.
4. Należy ponadto wskazać, że analiza zawarta w pracy potwierdza słuszność takiej hipotezy. Jej trafność została przez Autorkę uzupełniona o odpowiednie propozycje poprawienia brzmienia obecnych ww. przepisów karnych.

5. Ostatecznie, w związku z powyższym, należy uznać, że brak wprost formułowanej hipotezy badawczej stanowi jedynie ułomność o charakterze formalnym, a nie merytorycznym. W rezultacie, okoliczność ta nie ciąży istotnie negatywnie na końcowej ocenie rozprawy.

Powyższe zidentyfikowanie problemu badawczego oraz hipotezy badawczej pozwala odnieść się merytorycznie do specyficznej metodyki rozprawy. Kwestia ta wymaga jednak na wstępie kilka zdań wyjaśnienia i wprowadzenia. Zazwyczaj metodyka rozpraw doktorskich z zakresu prawa karnego sprowadza się do ujęcia teoretycznego problemu związanego z określoną instytucją prawa karnego lub rodzajem przestępstwa (typu czynu zabronionego pod groźbą kary kryminalnej). Analiza zawarta w takich rozprawach często uzupełniana jest o rozważania praktyczne, np. o charakterze polityczno-kryminalnym, procesowym (orzecznym) albo kryminologicznym. W omawianej sytuacji osią rozprawy jest dogmatyka karnoprawna. Można przyjąć, że taki jest tradycyjny i powszechny sznyt rozpraw naukowych z zakresu prawa karnego. Rzadko zdarza się ujęcie odwrotne, czyli wychodzące od problemu praktycznego, który dopiero jest podstawą do rozważań teoretycznych. Tymczasem recenzowana rozprawa opiera się na takiej właśnie unikalnej metodyce. Należy od razu podkreślić, że jest to unikalność w pozytywnym tego słowa znaczeniu. Można nawet pokusić się o tezę, że tak powinno zawsze podchodzić się do badań problemów prawnych. Chodzi bowiem o to, aby miały one doniosłość praktyczną i użyteczność społeczną. Nie jest tak jednak prawie nigdy z tego prozaicznego powodu, że mało kto posiada do tego odpowiednie kompetencje. Sprowadzają się one bowiem do praktycznej i pogłębionej wiedzy z danej dziedziny. Rzecz polega na tym, że jednocześnie dobry prawnik musi być fachowcem w dziedzinie pozaprawnej. Autorka recenzowanej rozprawy niewątpliwie taką kompetencję posiada i skorzystała z niej bardzo umiejętnie. Ostatecznie należy uznać, że przyjęta przez nią metodyka jest nie tylko prawidłowa, lecz bardzo użyteczna praktycznie i pożyteczna społecznie. Tym bardziej, że w istocie dotyczy ona każdego z nas (na szczęście nie na co dzień).

Omawiana pozytywna unikalność rozprawy sprowadza się do tego, że Autorka najpierw bardzo obszernie i w sposób pogłębiony przedstawia zjawisko patologiczne określone w tytule pracy. Następnie referuje stan prawny w tym zakresie. Ma to olbrzymie znaczenie dla analizy karnoprawnej, albowiem przepisy karne stanowiące merytoryczny rdzeń opracowania mają charakter odsyłający i blankietowy. Dodać należy, że owo otoczenie prawne przepisów penalnych nie zostało zreferowane w sposób ogólny i odtwórczy, lecz bardzo rzetelnie, co ma

znaczenie, ponieważ Prawo farmaceutyczne w znacznej mierze opiera się na wykonawczych aktach prawnych oraz decyzjach administracyjnych, które również zostały przedstawione. W dalszej części pracy Autorka przeprowadziła analizę dogmatyczną art. 126b i 126c Prawa farmaceutycznego. Na końcu, w ramach bardzo obszernych rozważań, przedstawiła Ona stan ścigania i orzekania karnoprawnego w odniesieniu do przywołanych deliktów. W rezultacie, przedstawiła ona szeroko i rzetelnie nie tylko przepisy karne, lecz również ich otoczenie prawne, zwalczane zjawisko patologiczne oraz praktykę ich stosowania. Trudno znaleźć w rodzimej literaturze podobną pracę, co uznać należy za cechę wybitnie pozytywną.

Powyższe kompleksowe ujęcie tytułowej tematyki sprawia, że Autorka mogła zbadać problem badawczy w sposób w pełni właściwy, a ponadto rzetelnie zweryfikować naczelną hipotezę badawczą w postaci stwierdzenia, że ww. przepisy karne wymagają, dla osiągnięcia pełnej funkcjonalności, określonej korekty. Dodać należy, że hipoteza ta została zweryfikowana pozytywnie.

W omawianym tutaj zakresie jednak nasuwa się uwaga negatywna i dodatkowo ważna. Ostatni merytoryczny rozdział na temat skuteczności analizowanych przepisów karnych nie jest zwieńczony odpowiednimi postulatami. Powinny one, wraz z normatywnymi postulatami *de lege ferenda*, zostać przedstawione w Zakończeniu. Tak się jednak nie stało, co wywołuje raczej uzasadnione wrażenie, że przeprowadzona analiza nie została wykorzystana do końca. Generalnie rzecz biorąc, należy stwierdzić, że bogata analiza w całości pracy została podsumowana ubogim zakończeniem. Jest to niewątpliwie kwestia wymagająca uzupełnienia przy ewentualnym opublikowaniu tej pracy.

Pozostając przy uwagach krytycznych, należałoby wskazać jeszcze jedną (i już ostatnią). Otóż, omawiane przepisy karne mają charakter skrajnie odsyłający i blankietowy. Przy czym, blankietowość ta związana jest między innymi z odwołaniem się do treści obwieszczenia Ministra Zdrowia, a zatem nawet nie rozporządzenia, o ustawie nie mówiąc. Dodatkowo, przywołany charakter odsyłający tych przepisów polega między innymi na odesłaniu wielopoziomowym, tj. do wielu odsyłających przepisów Prawa farmaceutycznego. Okoliczności te sprawiają, że w omawianym problemie badawczym kwestią zasadniczą staje się dochowanie przez ustawodawcę zasady określoności przepisu karnego (*nullum crimen sine lege*). Należy przy tym odnotować, że jest to problem związany przede wszystkim z dylematem, który wynika z faktu, że właściwie nie ma innej rozsądnej drogi do sformułowania omawianych przepisów. Z

uwagi na swój charakter (treść normy sankcjonowanej) muszą one mieć charakter blankietowo-odsyłający. Wydaje się, że Autorka przyjęła takie właśnie, skądinąd słuszne założenie. Wydaje się jednak, że nawet przy takim założeniu powinna ona przeprowadzić, przynajmniej pro forma, analizę sprowadzającą się do testu na wymaganą konstytucją określoność przepisów karnych. Rozważania takie przenikają z ogółu rozważań Autorki, lecz nie poświęca ona temu zagadnieniu odrębnej uwagi. Dodać tutaj należy, że z pracy wynika, iż omawiany wymóg ostatecznie został przez ustawodawcę dochowany. Pod pewnymi warunkami generalnie można zaakceptować taką konkluzję.

Powyższe uwagi krytyczne nie zmieniają ogólnej oceny pracy, która jest jednoznacznie pozytywna. Ocena ta wynika z wielu powodów. Pierwszym jest, wspomniana powyżej, niezwykle cenna pod każdym względem - wieloaspektowość rozważań, która została zrealizowana bez zarzutu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje ogromna praca Autorki w zakresie rozpoznania tytułowego zjawiska patologicznego, otoczenia prawnego omawianych przepisów prawnych oraz praktyki ich stosowania. Wydaje się, że w tym zakresie analiza Autorki może stanowić bardzo dobry i godny naśladowania przykład dla każdej innej rozprawy naukowej z zakresu prawa karnego. Jej kompleksowy sposób analizy, choć bardzo trudny, pokazuje, że tradycyjnie przyjęta w rodzimej nauce prawa karnego metodyka dogmatyczna jest w poważnym stopniu ułomna.

Ambitnie wybrany i ujęty problem badawczy został następnie przez Autorkę omówiony w sposób bardzo kompetentny. Merytoryczny poziom rozważań jest wysoki, a Autorka wykazała się dużą umiejętnością formułowania i rozwiązywania problemów teoretyczno-prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem prawa karnego. Owocem tej analizy są bardzo racjonalne i pożyteczne postulaty *de lege ferenda* w zakresie poprawy ustawowego brzmienia przepisów art. 126b i 126c Prawa farmaceutycznego. Postulaty te są tym cenniejsze, że mają one podłoże nie tylko dogmatyczne (teoretyczne), lecz również praktyczne.

W ramach oceny merytorycznej rozprawy należy syntetycznie wskazać, że:

- 1) Podjęta problematyka badawcza jest w pełni aktualna i trafna. Rozważane tytułowe zagadnienie stanowi w istocie doniosły problem praktyczny, który rzeczywiście wymaga pogłębionej analizy.
- 2) Analiza zawarta w rozprawie prowadzi do poznawczo interesujących wniosków.

W podsumowaniu oceny merytorycznej należy zgłosić wysoki poziom merytoryczny (naukowy) rozprawy.

W ramach oceny metodologicznej rozprawy należy wskazać, że:

- 1) Autorka rozprawy dobrała literaturę w sposób kompetentny. Zasób źródeł naukowych jest wystarczający do analizy zagadnienia, a źródła powołane w bibliografii Doktorantka wykorzystywała w sposób w pełni prawidłowy.
- 2) Autorka umiejętnie zastosowała przyjęte w nauce prawa karnego metody analizy badawczej.
- 3) Struktura rozważań i układ analizy, w tym poszczególnych rozdziałów, nie budzą większych kontrowersji i zasadniczo są prawidłowe.

W podsumowaniu oceny metodologicznej rozprawy należy stwierdzić, że jest ona pozytywna.

Główne wady ocenianej rozprawy są następujące:

1. Brak określenia naczelnej hipotezy badawczej. Wpływa to w sposób oczywisty negatywnie na treść i strukturę analizy naukowej.
2. Zbyt skromne merytorycznie podsumowanie rozważań (Zakończenie).

Główne zalety ocenianej rozprawy są następujące:

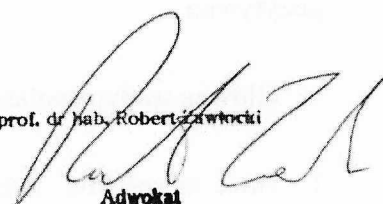
1. Ważna i aktualna tematyka pracy tak pod względem teoretycznym (naukowym), jak praktycznym (społecznym).
2. Pionierski charakter rozprawy z uwagi na wcześniejszy brak w rodzimej literaturze tego typu opracowania o charakterze kompleksowym i pogłębionym.
3. Trafne sformułowanie problemów i celów badawczych rozprawy.
4. Wyróżniające zebranie i wykorzystanie źródeł naukowych, w tym przede wszystkim rodzimej literatury.
5. Przeprowadzenie kompleksowej analizy orzecznictwa dotyczącego omawianego zagadnienia.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że jest to rozprawa bardzo ciekawa i potrzebna, a nadto bardzo solidna naukowo. Przedstawione powyżej zalety rozprawy znacznie przeważają nad zgłoszonymi wadami.

W konkluzji należy stwierdzić, że rozprawa doktorska mgr. Weroniki Baran-Rybczyńskiej, pt.: „Zjawisko tzw. odwróconego łańcucha dystrybucji leków w świetle prawa karnego”, niewątpliwie stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje Jej ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie naukowej *prawo*, a w szczególności *prawo karne*, jak również wykazuje umiejętność samodzielnego prowadzenia przez Nią pracy naukowej.

Należy przy tym dodać, że rozprawa ta wykazuje bardzo wysoki poziom merytoryczny. Powyższe uwagi krytyczne w żadnym wypadku nie mogą bowiem uchylić faktu, że jest to rozprawa o wysokiej jakości naukowej.

prof. dr hab. Robert Zawłocki

Adwokat

Prof. dr hab. Robert Zawłocki